

Ohjusvene Kotka laiturissa. Merivoimien raivaamisajoneuvoilla voidaan raivata laiturialueita niitä rikkomatta.
Kuva: Juha Pöllänen.

Juha Pöllänen.

MERIVOIMIEN PIONEERITOIMINNAN KEHITTYMINEN 2000-LUVULLA

Merivoimien pioneeritoimintaa on kehitetty määrätietoisesti koko 2000-luvun ajan. Kehittämisen tavoitteena on luoda Merivoimille sellainen pioneeritoimintakyky, että se selviytyy 2010-luvun taistelun asettamista vaatimuksista. Pioneeritoiminnan lajeista korostuu erityisesti suojan hankkiminen joukoille ja liikkeenedistäminen. Suojan hankkimisessa korostuu linnoittaminen strategisen iskun ennaltaehkäisy- ja torjuntavaiheessa.

Merivoimien pioneeriryksiköitä ovat pioneeripataljoona (Pr 2005), rannikkopioneerikomppania sekä rannikkoalueen pioneerikomppania (m/80). Muu pioneerivoima muodostuu yksiköiden organisaatioista pioneerijoukkueista ja -ryhmistä.

Rannikkopioneerikomppania uutena yksikkönä

Uuden pioneeriryksikön muodostaminen joukkotyypiksi aloitettiin, koska nykypäi-

vän taistelujen vaatimuksia ei voitu täyttää ns. vanhoilla pioneeriryksiköillä. Merivoimien uusin pioneeriryksikkö on rannikkopioneerikomppania. Se on ollut joukkotyypinä vuodesta 2005 lähtien. Rannikkopioneerikomppania kuuluu Merivoimien kehitettäviin rannikkojoukkoihin.

Rannikkopioneerikompaniahanke aloitettiin vuonna 2001. Silloin tehtiin ensimmäiset perustelumuiot rannikkopioneerikompanioiden tarpeesta Merivoimien

pioneeripäällikön insovi Mika Hyytiäisen toimesta.

Rannikkopioneerikomppania on yksikkö, jolla tuetaan tuli-iskusta selviämistä ja toimintakyvyn säilyttämistä Merivoimien päätukikohdissa. Lisäksi yksiköitä voidaan käyttää meripuolustusalueiden vastuualueilla liikkeenedistämisen-, linnoittamisen-, ja suluttamistehtäviin. Yksikön kokonaisvahvuus on 120 miestä.

Rannikkopioneerikomppania muodostuu viidestä joukkueesta; jotka ovat: komento- ja huoltojoukkue, pioneerijoukkue, raivaajajoukkue, rakentajajoukkue ja konejoukkue.

Yksikön joukkueiden tärkeimmät tehtävät ovat:

Komento- ja huoltojoukkue perustaa komppanian komentopaikan sekä taisteluväline-, konehuolto- ja taloushuolto-paikat.

Pioneerijoukkuetta käytetään kohteiden suojaamiseen miinoittamalla sekä tarvittaessa satamien nopeaan suluttamiseen. Pioneerijoukkueen uusina välineinä ovat työväline- ja panostussarjat.

Raivaajajoukkue kykenee sirotemiinon ja räjähtämättömien ampumatarvikkeiden raivaamiseen. Yksi raivaajaryhmä on varustettu tiedustelutehtäviin ja käsin tapahtuvaan sirotemiinon raivaamiseen. Toinen raivaajaryhmä on varustettu koneelliseen (RAISU) raivaamiseen laiturij- ja varastoalueilla sekä tiestöllä. Kolmas ja neljäs ryhmä kykenevät tekemään vaarattomaksi räjähtämättömiä ampumatarvikkeita neljässä eri paikassa samanaikaisesti. Raivaajajoukkueen uusina välineinä ovat EOD- ja IEDD-partioiden tiedustelu-, etsintä- ja vaarattomaksi tekovälineet. Lisäksi joukkueen vahvuuteen kuuluu raivaamisajoneuvo ja

raivaamistoimintaa johtava panssarinkuljetusajoneuvo.

Rakentajajoukkuetta käytetään kenttä- ja kevytosalinnoitteiden rakentamisen tukemiseen sekä suoja-arvon nostamiseen liittyvissä vaativissa rakennustöissä. Joukkuetta voidaan käyttää myös tuliasemien tai tukeutumisyksiköiden kaivuutöiden ja elementtien asentamiseen sekä tarvittaessa laituripaikkojen vauriokorjauksiin. Rakentajajoukkueen uusina välineinä ovat eritasoiset työkalusarjat.

Konejoukkue kykenee tukemaan rakentaja- ja pioneerijoukkuetta linnoitteiden ja esteiden rakentamisessa sekä tiestön kunnostuksessa. Konejoukkueeseen kuuluu kolme pyöräkaivinkonetta ja kolme pyöräkuormaajaa.

Rannikkopioneerikomppanian sota- varusteiden hankinta

Rannikkopioneerikomppanioiden varustaminen aloitettiin vuonna 2001 ostamalla Tanskasta sotakokemusta Bosniassa saaneet raivaamisajoneuvot. Samaan kauppaan kuului mittava varaosapaketisarja. Tanska oli hankkinut vuosina 1995–1996 ajoneuvot Suomesta. Palautettaessa Suomeen kyseiset raivaamis-

ajoneuvot olivat vähän ajatut, mutta huonosti tanskalaisten toimesta huolletut.

Raivaamisajoneuvot toimitettiin suoraan Tanskasta Patria Vehicles Oy:n toimipisteelle Hämeenlinnaan. Ajoneuvot purettiin kokonaan ja peruskorjattiin Ilmavoimien raivaamisajoneuvojen tyyppisiksi. Kyseisillä ajoneuvoillahan voidaan raivata myös laiturij- ja asfalttialueita rikkomatta niitä. Uudenveroiset raivaamisajoneuvot luovutettiin merivoimien joukko-osastoille marraskuussa vuonna 2002. Tästä johtuen Merivoimilla on valtakunnan uusimmat raivaamisajoneuvot. Kustannukset muodostuivat siten, että Merivoimat

sai kaksi raivaamisajoneuvoa yhden uuden hinnalla.

Rannikkopioneerikomppanioiden erikoismateriaalihan- kinnat toteutetaan vuosina 2005–2008 yhdessä Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen suojelu- ja liikkuvuusosaston kanssa. Kyseisille yksiköille hankitaan täysin samaa ja vastaavaa materiaalia kuin maavoimien raivaajayksiköille sekä Ilmavoimien raivaajapioneeriryksiköille. Materiaalihankinnoissa on keskitytty alkuvaiheessa hankkimaan turvallisuutta lisäävää materiaalia ja välineistöä. Sitä voidaan käyttää sekä päivystysluonteisissa että aluerai- vaamistehtävissä.

Merivoimat vastaa rannik-

Ilmatorjuntaohjusjärjestelmän ohjusvaunu linnoitetussa tuliasemassa.

Kuva: Juha Pöllänen.

kopioneerikomppanioiden joukkotuotannosta siten, että Uudenmaan Prikaati tuottaa komento- ja huoltojoukkueet, pioneerijoukkueet sekä raivaajajoukkueet. Meripuolustusalueet tuottavat omien yksiköiden rakentaja- ja konejoukkueet.

Uudenmaan Prikaati vastaa varusmiesten EOD 2-kurssin toimeenpanemisesta ja Pioneerirykmentti vastaa varusmiesten EOD 1-kurssin suorittamisesta. Merivoimien kiintiö on 7 oppilasta jokaisesta saapumiserästä vuoteen 2009 asti.

Raivaajajoukkueen erikoisraivaajapartioiden IEDD-koulutus järjestetään reservin kertausharjoituksena Pioneerirykmentin toimesta. Uudenmaan Prikaati vastaa koulutettavien henkilövalinnoista yhdessä rannikkopioneerikomppanioiden perustajien kanssa.

Uudenmaan Prikaatin pioneerikomppania kaptil Sami Jaakkolan johdolla on selviytynyt erityisen hyvin rannikkopioneerikomppanioiden joukkotuotannosta. Siitä osoituksena on esimerkiksi vuoden 2006 pioneeri- ja viestiaselajiharjoitus TOUKO06. Siellä ampumakoulutusvaiheen kuudesta perusharjoituksesta Uudenmaan Prikaatin rannikkopioneerikomppaniaan joukkotuotettavat joukkueet saivat parhaimmat pisteet viidestä.

Meripuolustusalueet ovat toteuttaneet rakentaja- ja konejoukkueiden joukkotuotannon annetuilla resursseilla. Joukkotuotannossa on huomioitu mallikkaasti kyseisten joukkueiden sodan ajan tehtävien kouluttaminen. Kouluttamisessa on hyödynnetty esimerkiksi päätukikohdissa tarvittavien vartiopesäkkeiden, tiestön kunnossapidon tai rakentamisen sekä laitureiden kunnostuksien todellista tarvetta.

**Meripioneerit poraavat tukeutumis-
paikalle kiinnikkeiden reikiä.**
Kuva: yllil Jari Hietala.

Horsön raivaamista sukeltajien meriuiskosta. Kuva: Juha Pöllänen.

Rakentaja- ja konejoukkueiden koulutuksen tehostamiseksi Saaristomeren Meripuolustusalueelle on hankittu Bosniaasta palautunut telakaivinkone Catepillar 219 vuonna 2002 ja Suomenlahden Meripuolustusalueelle on hankittu uusi pyöräkaivinkone Hitachi XA 180 vuonna 2004. Tällä hetkellä kyseinen pyöräkaivinkone on Libanonin operaatiossa mukana. Sen tilalle Suomenlahden Meripuolustusalue saa vuoden 2007 alussa suojatun pyöräkaivinkoneen.

Rannikkojääkäripataljoonan pioneerijoukkue

Rannikkojääkäripataljoonat on merivoimien operatiivisiin joukkoihin kuuluva isku- ja tulivoimainen rannikkojalkaväkijoukko. Kyseiset yksiköt kuuluvat myös merivoimien kehitettäviin yksiköihin. Uudenmaan Prikaati kouluttaa rannikkojääkäripataljoonien pioneerijoukkueet.

Rannikkojääkäripataljoonaa voidaan käyttää kaikissa taistelulajeissa, mutta koulutuksessa korostuu hyökkäys saaristossa tai rantamaalla. Yksikköä voidaan käyttää myös erikoisjoukkojen torjuntaan.

Pioneerijoukkueen koulutuksessa korostuu raivaaminen sekä nopea suluttaminen rannikon olosuhteissa.

Meripioneerikoulutus

Meripioneerijoukkue kuuluu meripataljoonan tukikomppaniaan. Joukkueeseen kuuluu kolme meripioneeriryhmää sekä pioneerikoneryhmä. Joukkueen kokonaisvahvuus on 45 miestä. Meripioneerikoulutus on keskitetty Saaristomeren Meripuolustusalueelle.

Meripioneerijoukkueen tehtäviin kuuluu alusten tukeutumisessa tarvittavien rakenteiden rakentaminen ja pikalouhinta, alusten suoja- paikkojen vedenalaiset mittaukset sekä maastouttamiseen liittyvien taitorakenteiden valmistelut. Lisäksi joukkueen tehtäviin kuuluu laitureiden, ponttonirakenteiden ja esteiden valmistaminen sekä kunnossapito. Meripioneerijoukkue tukee meripataljoonan taistelua suojaamalla tukeutumisalueita suluttamalla sekä valmistautumalla liikkeen edistämistehtäviin saariston olosuhteissa. Kysymykseen tulevat lähinnä raivaamistehtävät räjäyttämällä.

Meripioneerija on koulutettu yhdestä saapumiserästä

Kesällä 2006 Porkkalan Kallbådanista raivattu kosketusmii- na. Merimiina 33 metrin syvyydessä, vieressä kaapeli. Kuva: Puolustusvoimat.

noin 20–30 miestä. Meripioneerien koulutussuunnitelma sisältää räjäyttäjä-, raivaamis-, suluttamis-, syöksyvene-, ja tulityökurssit. Kurssien lopussa pidetään koulutyöt, joissa mitataan opettajien teorioiden ja käytännön pioneeriasioiden hallinta. Hyväksytyt tutkimuksen edellytyksenä on se, että kaikkien kurssien koulutyöt ovat hyväksytysti suoritettu.

Meripioneerien käytännön koulutus toteutetaan suurehkoissa linnoittamis-, tietyö-, louhinta- ja tukeutumishar-

joituksissa. Meripioneerien koulutustyöt ovat todellisia kohteita. Ne ovat tulleet tukipyyntöinä Merivoimien ja Maavoimien eri joukko-osastoilta. Yllä Jari Hietala ja yllä Vesa Tornioja ovat vetäneet harjoitukset ammattitaidolla jo vuosien ajan.

Raivaaminen

Merivoimat vastaa merialueen ja saariston virka-apuvelvoitteiden raivaamistehtävistä. Lisäksi merivoimien raivaajat tukevat myös maanpuolustus-

alueita niin päivystys- kuin alueraivaamistehtävissä.

Koön lahden raivaaminen vuosina 2003 ja 2004

Vuoden 2002 heinäkuussa urheilusukeltajat ilmoittivat Koön lahden räjähtävän materiaalin löydöksestä Suomenlahden Meripuolustusalueelle. Sukeltajakurssi suoritti vielä heinäkuussa tarkastussukelluksen kyseiselle kohteelle ja ilmoitti usean tuhannen 45 mm patruunalaukausten sekä 76 mm kraanaattien löydöksestä.

Neuvostoliitolla oli jatkosodan aikana Koön saarella seitsemän 45 mm tykkiasemaa, joilla he kykenivät tukemaan taisteluja Koön saaresta itään. Vetäytyttyään vuonna 1941 Hankoniemeltä Koön saaren sotilaat upottivat suurimman osan ampumatarvikkeistaan kyseiseen lahteen.

Merivoimien esikunta ilmoitti asiasta Raaseporin kihlakunnan poliisille sekä silloiselle Suomenlahden Merenkulkupiirille. Merenkulkupiiri vastasi, että mainitut ampumatarvikkeet aiheuttavat vaaraa veneilijöille, jotka käyttävät kyseistä lahtea suosittuna levähdyspaikkana.

Koön lahden raivaamistyö määriteltiin alueraivaamiseksi. Suomenlahden Meripuolustusalue laati raivaamissuunnitelman ja turvallisuus selvityksen Puolustusvoimien Teknillisen Tutkimuslaitoksen kanssa talvella 2003.

Raivaaminen suoritettiin jään päältä maaliskuussa vuosina 2003 ja 2004. Merivoimien esikunta johti kyseisen raivaamistyön. Raivaamisen johtajana toimi kaptil Kimmo Lyly ja sukellustoiminnasta vastasi yliluutnantti Juhani Kuustie. Raivaustyöstä on kerrottu mm. Hakussa 1/2004. Koön

lahdesta raivattiin yhteensä 6500 kappaletta 45 mm patruunalaukkuja ja kymmeniä 76 mm kraanaatteja.

Kirkonmaan raivaaminen vuonna 2005 ja 2006

Kirkonmaan pää- ja miinalaiturin välistä paikannettiin vuonna 2004 useita saksalaisia merimiinoja (S/41). Kyseiset merimiinat olivat räjähdysvoimasta lentäneet veteen vuonna 1944 neuvostoliittolaisten pommittaessa Kirkonmaata. Merimiinavarasto oli saanut täysosuman pommituksissa 20.6.1944. Saksalaiset olivat täydentäneet vähän aiemmin Kirkonmaan merimiinavarastoa 300:lla merimiinalla.

Kirkonmaan laiturialue tiedusteltiin joulukuussa 2004. Silloin todettiin, että kyseiseltä alueelta löytyy kymmeniä merimiinojen panososia ja panoskammioita sekä käsikraanaatteja ja 20 mm patruunalaukkuja.

Talvella maaliskuussa 2005 saatiin raivattua kaikki muut poisluetut merimiinat ja syvyyspommi. Talven olosuhteiden ja välineistön nostokyvyn puutteen vuoksi raivattiin merimiinat ja syvyyspommi heinäkuussa 2005 siirtämisen jälkeen Kirkonmaan itäpuolella. Syksyllä 2005 paljastui RIITE-harjoituksen jälkeen neljä uutta merimiinaa laiturialueelta ja ne tuhottiin heinäkuussa 2006 samalla alueella.

Tilanne tänään

Räjähteiden raivaamiskyky Merivoimissa on luotu viime vuosina vähintään hyvälle tasolle niin henkilöstön kuin materiaalinkin osalta. Rannikkopioneerikomppanioiden varustamiseen liittyen vuosina 2005–2008 saadaan rä-

jähteiden raivaamisvälineistö hyvälle tasolle.

Joukko-osastot ovat kiitettävästi osallistuneet vuoden 2006 aikana toteutettuihin raivaamisprojekteihin ja virka-apuraivaamistehtäviin. Merivoimien vuoden 2006 tärkeimmät raivaamisprojektit olivat Horsön, Annebergin ja Kirkonmaan laiturialueen raivaamiset. Edelliset johti Suomenlahden Meripuolustusalue sekä jälkimmäisen Kotkan Rannikkoalue. Päivystysluonteisia raivaamistehtäviä merivoimissa on noin 90–100 kappaletta vuodessa. Näistä merimiinojen raivaamistehtäviä on 5–10 kappaletta.

Lisäksi Saaristomeren Meripuolustusalue toimeenpani JANETTE-meripuolustusharjoitus 2:ssa 13.–17.11.2006 merkittävän EOD-osaston harjoituksen yhteistoiminnassa poliisin, pelastus- ja sata-maviranomaisten kanssa.

Merivoimissa EOD 2-koulutus on keskitetty Uudenmaan

Prikaatin vastuulle, koska siellä on myös koulutusvälineet kyseiseen tarkoitukseen. Uudenmaan Prikaatissa toimeenpantiin EOD 2 koulutustapahtuma 3.–21.4.2006 merivoimien henkilökunnalle. EOD 2-kurssi lisäsi Merivoimien raivaamishenkilöstön määrää 21 henkilöllä.

Merivoimissa raivaamishenkilöstön määrä on hyvällä tasolla tällä hetkellä. Merivoimissa on EOD-tiedustelijan pätevyys 96:lla henkilöllä ja EOD-raivaajan pätevyys 13:lla henkilöllä. Merivoimien joukko-osastoilla on vuoden 2005 tavoitetaso mukainen määrä raivaajia.

Vuonna 2007 Merivoimissa raivaamistoiminnan painopiste on Horsön saaren raivaamisen jatkamisessa, josta vastaa Suomenlahden Meripuolustusalue.

Komentajakapteeni
Juha Pöllänen,
Merivoimien
pioneeripäällikkö

SUOMUSSALMI JA RAATE

Talvisodan muistot elävät Suomussalmella ja Raatteen tiellä, jossa käytiin merkittävät taistelut 1939-1940.

Talvisota Suomussalmella -näyttely Raatteen Portissa ja Talvisodan Monumentti

Avoinna:
15.5.-15.6. ma-su klo 11-17
16.6.-15.8. ma-su klo 10-18 (suljettu 22.6.)
16.8.-30.9. ma-su klo 11-17
Muulloin tilauksesta ryhmille.
www.raatteenportti.fi

Raatteen Vartiomuseo

Avoinna:
4.6.-19.8. ma-su klo 10-19 (suljettu 22.6.)

Liekkipatsas, Alvar Aallon suunnittelema Suomussalmen taistelujen päämuistomerkki sijaitsee Karhulanvaaralla lähellä kirkonkylää.

Lukuisia muistomerkkejä eri puolilla kuntaa

Opastetut kiertoajelut Raatteen (3-4 h)

Tiedustelut:
Suomussalmen Matkailutoimisto
Puh. (08) 6155 5545
tourist.office@suomussalmi.fi
www.suomussalmi.fi

